

◀ NARODNI DOM MARIBOR ▶

**KONCERTNA
POSLOVALNICA**

ORKESTRSKI
CIKEL
2016/2017

SIMFONIČNI ORKESTER
IZ NORRKÖPINGA

FLORIAN KRUMPÖCK, dirigent

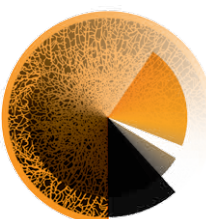
EMMANUEL TJEKNAVORIAN, violina

V koprodukciji s:

**DRAMA
OPERABALET
MARIBOR**
SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
SLOVENE NATIONAL THEATRE

Generalni pokrovitelj Orkestrskega cikla

 dem
dravske elektrarne maribor

4. abonmajski koncert
Velika dvorana, SNG Maribor,
24. april 2017 ob 19.30

SPORED

Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809–1847)
Koncert za violino in orkester v e-molu, op. 64

- I. Allegro molto appassionato
II. Andante
III. Allegretto non troppo - Allegro molto vivace

Gustav Mahler (1860–1911)
Simfonija št. 1 v D-duru, »Titan«

- I. Počasi, zateglo. Kakor glas narave
II. Močno razgibano, vendar ne prehitro
III. Slovesno počasi in umirjeno, brez upočasnjevanja
IV. Viharno razgibano

Leta 1840 so **Felixa Mendelssohna Bartholdyja** (1809–1847) povabili na dvor novega pruskega kralja Friderika Wilhelma II., ki se je želel v zgodovino vpisati kot pomemben pokrovitelj umetnosti, zaradi česar je v Berlin vabil pesnike, glasbenike, slikarje in druge intelektualce. Z Mendelssohnom je imel prav posebne načrte: želel si je, da ne postane le vodja Kraljeve akademije umetnosti, temveč da bi zagnal tudi delovanje novega konservatorija, ki bi postal srce nemškega glasbenega življenja. Skladateljeva družina je bila nad predlogom navdušena, manj Mendelssohn sam, ki ga rojstni Berlin ni prav nič privlačil, hkrati pa se je bal, da njegove napredne ideje ne bodo preveč pri srcu kralju in da mu bo primanjkovalo časa za komponiranje; med drugim tudi za dokončanje violinskega koncerta, ki ga je prijatelju, violinistu Ferdinandu Davidu obljubil že leta 1838. Toda ponujeno mesto je vseeno sprejel in se leta 1841 preselil v Berlin, njegovo mesto kapelnika v Leipzigu pa je prevzel prav David.

Toda v Berlinu so se takoj pričele Mendelssohnove frustracije – orkestrski glasbeniki niso bili tako verzirani kot v Leipzigu, delo pa so ovirale tudi razne birokratske omejitve. Mendelssohn je bil preobložen z delom, ideja o novem konservatoriju je padla v vodo in v takšnem depresivnem stanju je v pismu zapisal prijatelju: »Veliki načrti, malo izpeljav; velike zahteve, majhni dosežki; izobraženi kritiki, slabi glasbeniki.« Leta 1844 je končno pustil službo v Berlinu (medtem je ustanovil konservatorij v Leipzigu, kjer so se med učitelji znašli David, Robert Schumann in teoretik Moritz Hauptmann) in takoj, ko je bil odrešen komponiranja patriotskih budnic, cerkvenih himn in scenske glasbe, se je lotil nadaljevanja začetega koncerta, ki ga je leto kasneje krstno izvedel leipziški orkester Gewandha-

us z Davidom in pod dirigentskim vodstvom danskega skladatelja Nielsa Gadeja.

Čeprav je bil skladatelj sam dober violinist in je pri petnajstih letih že napisal svoj prvi violinski koncert, je violinski part ves čas domišljal ob nasvetih Davida. Rezultat takšnega dela je bil mojstrska združitev virtuoznega in muzikalnega. Koncert se zdi tako kot zaporedje na videz enostavnih melodij, ki pa vseeno izkoriščajo celotne tehnične zmožnosti glasbila, pri čemer je takšna dvojnost najbolj značilna za finale, nekakšen tipični razigrani scherzo. Toda pravi romantični duh preveva tudi formalno zasnovano dela, katerega stavki so povezani v nedeljivo celoto, prav tako pa je trden del oblike tudi izpisana kadenca prvega stavka, ki predstavlja prehod iz izpeljave v reprizo. Prvi kritiki so tudi opazili, da se je Mendelssohn odpovedal t.i. dvojni ekspoziciji, pri kateri tematsko gradivo predstavi najprej orkester in nato še solist – violina namreč »zapoje« skupaj z orkestrom že v drugem taktu.

Tudi **Gustava Mahlerja** (1860–1911) je dirigentska kariera vodila v Leipzig, kjer pa s svojo pozicijo asistenta slavnemu dirigentu Arthurju Nikischu ni bil zadovoljen in je iskal druge priložnosti. Kmalu je srečal barona Karla von Webra, vnuka slavnega skladatelja Carla Marie von Webra. Moža sta sklenila, da Mahler dokonča nedokončano opero *Die drei Pintos* baronovega starega očeta in projekt je Mahlerja tako posrkal, da je celo zanemarjal svoje dirigentske dolžnosti. Vsak dan je zahajal k Webrovim in igral nove odlomke svoje priredbe, hkrati pa se je vse bolj vnemala tudi ljubezenska romanca med Mahlerjem in baronovo ženo. Morda je prav ta afera Mahlerja spodbudila k lastni kreativnosti – kmalu po tem, ko je dokončal opero, se je spet oglasil pri Webrovih, tokrat zato, da bi jim preigral svojo *Prvo simfonijo*, pri čemer je vsaj v začetnih taktih morala pomagati cela družina: nenavaden uvod v simfonijo se namreč prične z ležečim tonom *a* v osmih oktavah. Toda »družinska« idila se je vendarle skalila; baron je doživel živčni zlom na vlaku, kjer je nekontrolirano streljal z revolverjem, Mahler pa je po sporu z intendantom opere ostal brez službe.

Rešitev je prišla v obliki vabila iz Budimpešte, kjer je Mahler postal dirigent Kraljeve opere in prav tam je leta 1889 tudi

prvič dirigiral svoj simfonični prvenec (v resnici je prej napisal že štiri študijske simfonije, katerih rokopisi so se izgubili). Občinstvo je prva dva melodična stavka še dokaj toplo sprejelo, toda groteskna posmrtna koračnica in viharni finale sta se zdeli poslušalcem vse preveč »moderna«. Simfonijo je potrebno razumeti kot tipično skladbo obdobja moderne, v katerem so skladatelji že prevzeli nove estetske postulate, ne pa še novih kompozicijskih tehnik.

Tako je Mahler delo sprva zasnoval kot simfonično pesnitev v dveh delih s podnaslovom »Titan«, ki ga je prevzel po istoimenskem romanu Jeana Paula. Vendar pa je ustroj dela kasneje precej spremenil: izpustil je drugi stavek (»Rožica«), spremenil orkestracijo in zavrgel poetični program, pri čemer se določenim zunajglasbenim asociacijam vendarle ne moremo odpovedati. Tako že s počasnim uvodom, ki z lebdečim tonom, razširjenim po celotnem orkestrskem spektru, pred nas postavlja sliko statične narave, kjer odzvanjajo odmevi ptičjega petja in oddaljenih fanfar. Niz kvart pa se izkaže za glavno tematsko gradivo dela. Sledi hitrejši del, v katerem Mahler izrablja pesem »To jutro sem jo mahnil preko polja« iz cikla *Popotnikove pesmi*, ki malo pred koncem doseže tipični vrhunec (ali, kot bi dejal T. W. Adorno, »izbruh«). Drugi stavek je krepki ländler, valčku podoben rustikalni ples, nato pa sledi trpko ironična posmrtna koračnica, ki naj bi jo skladatelj domislil »v slogu Callota«. Mahler je meril na sliko, na kateri lovca k poslednjemu počitku nesejo živali, ki jih je še malo prej preganjal. Nenavaden je že začetek s solističnim kontrabasom, nato pa se razvija dolg kanon, v katerem prepoznamo znamenito pesmico »Mojster Jaka« v molu. Kanonu se kmalu pridružijo še viže, ki spominjajo na igranje kakšne razglašene domače godbe na pihala. Odmik od ironičnega prinaša nežen srednji del, ki je povzet po eni izmed pesmi iz cikla *Popotnikove pesmi* (»Modre oči moje ljube«). Obsežen finale je zamišljen kot »popotovanje« od pekla do nebes; tako se divja dramatična glasba najprej umakne lirično zamaknjenim spevom, pa se spet vrne, tokrat skupaj z aluzijami na motiviko iz prvega stavka, dokler dokončno ne zmaga junaška tema: niz kvart, tokrat postavljen v dur.

SIMFONIČNI ORKESTER IZ NORRKÖPINGA

Švedski orkester velja za enega najvznemirljivejših skandinavskih orkestrrov. Z mednarodnimi koncertnimi turnejami in bogato diskografijo je Simfonični orkester iz Norrköpinga pridobil močno podporo številnega občinstva ter postal priznan v mednarodnem merilu.

Orkester je bil ustanovljen leta 1912 in danes šteje 85 članov. Njihov domicil je nova koncertna hiša, poimenovana po Louisu de Geeru. Umeščena je v zgodovinski industrijski predel Norrköpinga ter velja za eno najlepših koncertnih dvoran na Švedskem. Zgodovina orkestra je močno povezana z mnogimi mladimi dirigenti, ki so svoje uspešne, mednarodne poklicne poti pričeli prav pri tem orkestru. Med najslavnejšimi omenimo Herberta Blomstedta in Franza Welser-Mösta, z orkestrom pa sodelujejo oziroma so sodelovali tudi dirigenti Okko Kamu, Esa-Pekka Salonen, Daniel Harding, Andrew Manze, Andrew Parrott, Michail Jurowski, Stefan Solyom, Christian Lindberg in Ola Rudner.

Simfonični orkester iz Norrköpinga obenem vseskozi podpira sodelovanja z mladimi, perspektivnimi glasbeniki, kot tudi z že uveljavljenimi, svetovnimi imeni klasične glasbe. Med njimi so Anne-Sophie Mutter, Maxim Vengerov, Viktoria Mullova, Lang Lang ter operni pevci Luciano Pavarotti, José Carreras, Gösta Winbergh, Håkan Hagegård, Anne Sofie von Otter, Peter Mattei in Bryn Terfel.

Prav Anne-Sophie Mutter je leta 2012 ustanovila sklad, ki skrbi za podporo programa mladih sodobnih skladateljev Simfoničnega orkestra iz Norrköpinga.

Veliko dejavnosti namenjajo tudi programom za otroke in mladino, saj jih letno obišče kar 20.000 predšolskih in šoloobveznih otrok, ki se udeležujejo njihovih koncertov, učnih skupin in drugih povezanih oblik sodelovanja študentov, tako v procesih produkcije kot tudi nastopov.

S turnejami po Evropi, po Japonskem in Kitajskem se je orkester potrdil kot eden najuspešnejših iz tega dela Evrope.

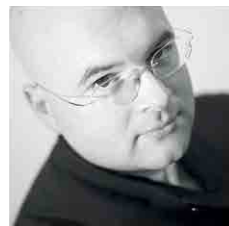
V svoji diskografiji lahko naštejemo že več kot 40 naslovov, številni izmed njih pa so prejeli izjemno pozornost mednarodne javnosti. Njihov posnetek *Ikarjev let* Johna Pickarda je postal Urednikov izbor v reviji Gramophone, posnetek koncertov Vagna Holmboesa pa je v letu 2013 prejel nominacijo za nagrado grammy. Mednarodno kritiško pozornost so pritegnili s posnetki del švedskega skladatelja Allana Pettersona, ko so leta 2015 prejeli najpomembnejšo domačo nagrado za posnetek njegove *Simfonije št. 9*. V prihodnjem letu pa bodo pod taktirko Christiana Lindberga Pettersonovo *Simfonijo št. 7* izvedli v dujnaskem Glasbenem združenju.

FLORIAN KRUMPÖCK

Na mednarodnem glasbenem področju Florian Krumpöck velja tako za izjemnega solista pianista kot tudi dirigenta. Leta 2011 je postal eden najmlajših glasbenih direktorjev v Nemčiji. Obvladuje neverjetno širok nabor opernega, simfoničnega in klavirskega repertoarja. Prav posebej pa pritegne občinstvo v dvojnih vlogi solista in dirigenta.

Že od rane mladosti se je učil pri mojstrih, kot so Rudolf Buchbinder, Gerhard Oppitz in Elisabeth Leonskaya. Tudi Daniel Barenboim je o njem povedal, da je »čudovit pianist« ter s tem pripomogel k obetavni karieri glasbenika.

Po senzacionalnih kritikah ob njegovem debiju z Moskovskim radijskim simfoničnim orkestrom pod vodstvom Vladimirja Fedosejeva so se množila vabila iz najmočnejših evropskih glasbenih središč ter tudi iz Izraela, Združenih držav, Kitajske in Južne Koreje. S svojimi nastopi pa je navdušil tudi na festivalih, kot so Salzburški, Bregenski, Salzburški velikonočni festival,

Glasbeno poletje Bad Kissingen, Bachov festival v Leipzigu, Glasbeni festival Mecklenburg-Pomorsko ter dunajski Klanbogen. Mladega glasbenika je širšemu občinstvu predstavil sir Peter Ustinov. V vlogi solista je nastopil že v najpomembnejših koncertnih dvoranah stare celine.

Po priporočilu njegovega mentorja Daniela Barenboima je svoj repertoar razširil s številnimi simfoničnimi deli in operami ter se zavzelo posvetil dirigiranju. Tako je leta 2006 debitiral z Jeruzalemskim simfoničnim orkestrom, kmalu pa je bil tudi imenovan za šefa dirigenta Sinfoniette iz Badna.

Leta 2011 je postal glavni glasbeni direktor koncertov in opere Ljudskega gledališča iz Rostocka ter šef dirigent Severnonemške Philharmonie. Leto kasneje ga je Simfonični orkester iz Liechtensteina imenoval za umetniškega direktorja in šefa dirigenta, kjer je v naslednjih treh letih izvedel izjemno uspešno umetniško reorganizacijo ter orkester postavil ob bok najboljšim, njihov koncertni cikel pa uspel razprodati zgolj z abonmaji.

Med najpomembnejšimi orkestri, s katerimi je sodeloval v vlogi dirigenta, naj omenimo orkestre, kot so Dunajski simfoniki, Orkester iz Filadelfije, Jeruzalemski simfonični orkester, Orkester Gulbenkian iz Lizbone, Kraljevi danski orkester, Simfonični orkester iz Aarhusa, Brucknerjev orkester iz Linza, Državna kapela iz Halleja, Državni filharmoniki iz Nürnberga, filharmonični orkestri iz Kiela, Würzburga, Hagna, Oldenbura, Bremerhavna, Neubrandenbura in Trierja, Brandenburški simfoniki, Bavarski komorni orkester in številni orkestri Kitajske ter Južne Koreje.

Že šesto leto zapored ostaja umetniški direktor Blüthnerjevega koncertnega cikla na Dunaju, leta 2015 je postal tudi vodja tradicionalnega festivala v Semmeringu.

Njegova uspešna ustvarjalna pot je zabeležena tako na številnih zgoščenkah, radijskih posnetkih ter televizijskih portretih.

EMMANUEL TJEKNAVORIAN

Emmanuel Tjeknavorian, rojen leta 1995, je postal opazen člen mednarodne glasbene skupnosti z najboljšo interpretacijo *Violinjskega koncerta* Jeana Sibeliusa ter drugo nagrado na Mednarodnem tekmovanju Jeana Sibeliusa leta 2015.

V prihajajoči sezoni bo nastopil v sklopu cikla Vzhajajoče zvez-

de pod okriljem Evropske organizacije koncertnih dvoran, kar mu prinaša številne nastope v najimennejših dvoranah stare celine. V letu 2018 bo v sklopu Fundacije Orpheum debitiral z Orkestrom Tonhalle iz Züricha pod vodstvom dirigenta Michaela Sanderlinga.

Med najpomembnejšimi sodelovanji v aktualni sezoni naj omenimo nastope z Dunajskimi simfoniki, z Radijskim simfoničnim orkestrom iz Frankfurta na Velikonočnem festivalu v Varšavi, z Brucknerjevim orkestrom iz Linza, s Camerato Salzburg in z Mladinskim filharmoničnim orkestrom iz Bogote pod taktirko Andrésa Orozco-Estrade.

Z recitali bo nastopil na festivalih Rheingau, Andermatt Classics, na Menuhinovem festivalu v Gstaadu ter na festivalu Mecklenburg-Pomorsko.

Čeprav se je njegova kariera nedavno šele pričela, je že nastopal v Koncertni hiši in Glasbenem združenju na Dunaju, v münchenskem gledališču Princ Regent, v dvorani Bostonskega simfoničnega orkestra ter v Helsinškem glasbenem središču.

Kot solist je koncertiral z orkestri, kot so Dunajski radijski simfonični orkester, Orkester Toskane, Finski radijski simfonični orkester, Bostonski orkester Pops, Filharmonični orkester iz Helsinkov ter Komorni orkester iz Münchna. Med dirigenti, s katerimi je sodeloval, pa so naslednji mojstri: Cornelius Meister, Keith Lockhart, Hannu Lintu in John Storgårds.

Prvi koncert je imel že pri rosnih sedmih letih. Od leta 2011 študira pri Gerhardu Schulzu (iz Kvarteta Albana Berga) na Univerzi za glasbo in upodabljaljočo umetnost na Dunaju.

Emmanuel Tjeknavorian igra na violino Antonia Stradivarija, Cremona 1698, ki mu jo je velikodušno posodil mecen londonskega Mednarodnega violinskega združenja Beare.

NAPOVEDUJEMO IN VABIMO

AKADEMIJA ZA STARO GLASBO IZ BERLINA

Solistka: **Tine Thing Helseth, trobenta**

5. maj 2017 ob 19.30, Dvorana Union, Maribor

5. koncert Orkestrskega cikla in za izven

Spored: *Georg Philipp Telemann, Antonio Vivaldi, Heinrich Ignaz Franz Biber, Georg Friedrich Händel*

ANSAMBEL PHOENIX IZ MÜNCHNA

Joel Frederiksen, bas, lutnja in vodja

30. maj 2017 ob 19.30, Minoritska cerkev, Maribor

5. koncert Komornega cikla in za izven

Spored: *Vilinski vitez – balade in plesi iz renesančne Anglije*

◀ NARODNI DOM MARIBOR ▶

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor, uradne ure: vsak delavnik od 10.00 do 17.00, v soboto od 9.00 do 12.00 ter uro pred vsako prireditvijo. **Dvorana Union**: uro pred vsako prireditvijo.

☎ (02) 229 40 11, 229 40 50, 031 479 000, 040 744 122

✉ vstopnice@nd-mb.si; **spletni nakup vstopnic**: <http://nd-mb.kupikarto.si/>

📘 www.facebook.com/narodni.dom.maribor

🌐 www.nd-mb.si

VEČER
RADIO CITY

Naklada: 500 kosov, brezplačen izvod.